

Dialectische Gedragstherapie effectief bij patiënten met zeer ernstig zelfbeschadigend gedrag

Dialectische Gedragstherapie (DGT; Linehan 1993) kan worden gezien als een veelbelovende behandeling voor patiënten met een borderline persoonlijkheidsstoornis.

In een Nederlands onderzoek (Verheul e.a. 2003) werd de effectiviteit van DGT vergeleken met een *Treatment as Usual*-behandeling (TAU). Therapietrouw, risicovol of zelfbeschadigend gedrag en impulsief gedrag werden in beide condities met elkaar vergeleken. Ook werd onderzocht of het effect van de behandeling werd beïnvloed door de ernst van het parasuïcidale gedrag.

De patiëntengroep was samengesteld uit mensen die waren doorverwezen door de geestelijke gezondheidszorg en verslavingsklinieken. Na een randomisatieprocedure werden 58 vrouwelijke patiënten met een borderline persoonlijkheidsstoornis behandeld met DGT of TAU voor de duur van 12 maanden. DGT (n = 27) betrof het hele programma zoals beschreven in de DGT-handleiding. TAU (n = 31) betrof individuele begeleiding door een psycholoog, psychiater of maatschappelijk werker, met een frequentie van twee sessies per maand.

Uit het onderzoek komt naar voren dat significant meer patiënten in behandeling blijven bij DGT dan bij TAU. De drop-out bij DGT betrof 10 van de 27 patiënten en bij TAU maar liefst 24 van de 31 patiënten. Daarnaast bleek dat zelfbeschadigend en impulsief gedrag bij de DGT-groep significant meer afnam, terwijl ernst en beloop van dit gedrag bij de basismeting niet verschilden. De verbetering van de DGT-groep kon niet worden verklaard door het gebruik van medicatie. Ten slotte bleek dat DGT vooral effectief is bij patiënten met zeer ernstig zelfbeschadigend gedrag. Bij deze groep patiënten nam het zelfbeschadigende gedrag zelfs toe onder de TAU-conditie. Bij patiënten met een geringere mate van zelfbeschadigend ge-

drag is het effect van DGT en TAU op zelfbeschadigend gedrag gelijk.

Wereldwijd zijn er slechts tien (Verheul 2004) goed opgezette en uitgevoerde gerandomiseerde onderzoeken naar therapie-effect bekend, waaronder dit onderzoek. De onderzoeksgroep is in absolute getallen nog steeds klein. In het verlengde hiervan is het de vraag of de invloed van de grote mate van drop-out bij de TAU-groep niet medeverklarend is voor de positieve resultaten van de DGT-groep. De veel intensievere behandeling die het DGT-programma biedt zou hiervoor een verklarende factor kunnen zijn. Het Nederlandse onderzoek is tevens het eerste gerandomiseerde DGT-onderzoek buiten de VS en zonder directe deelname van M. Linehan zelf. DGT is daarmee overdraagbaar gebleken.

Dat DGT beter werkt dan TAU lijkt met dit onderzoek wederom te zijn aangetoond. Toekomstig onderzoek zal veel meer gericht moeten zijn op hoe DGT zich verhoudt ten opzichte van andere behandelprogramma's. Hierdoor kan in de klinische praktijk mogelijk nog meer een toegespitst of gefaseerd behandel aanbod geformuleerd worden. DGT kan worden ingezet bij de zeer ernstig zichzelf beschadigende en impulsieve patiënten met een borderline persoonlijkheidsstoornis.

LITERATUUR

- Linehan, M.M. (1993). *Cognitive Behavioral Treatment of Borderline Personality Disorder*. New York: Guilford Press
- Verheul, R. (2004). *Psychotherapie bij persoonlijkheidsstoornissen: bewezen effectief?* Presentatie Workshop. Capita Persoonlijkheidsstoornissen, Benecke N.I., Jaarbeurs Utrecht. www.Vispd.nl/presentations.
- Verheul, R., van den Bosch, L.M., Koeter, M.W., e.a. (2003). Dialectical behaviour therapy for women with borderline personality disorder: 12-month, randomised clinical trial in The Netherlands. *British Journal of Psychiatry*, 182, 135-140.
- J.G. BERGHUIS, klinisch psycholoog, psychotherapeut